

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egész évre . . . 6 korona
Egyes szám ára 4 fillér.

MEGJELENIK HETENKINT EGYSZER:
szombaton és egyes rend-
kívüli alkalmakkor.

A VÁROS

SZERKESZTŐSÉG:
Városi közlevéltár (város-
háza, földszint 7. sz. Ide
küldendők a kéziratok.

KIADÓHIVATAL:
Városi könyvnyomda-vállalat
irodája. Ide küldendők
az előfizetési díjak és hírde-
tések.

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

== Felelős szerkesztő: KONCZ ÁKOS. ==

Kiadótulajdonos: A VÁROSI KÖNYVNYOMDA-VÁLLALAT.

Városi közgyűlés.

Városunk törvényhatósági bizottsága f. hónap 28-án tartotta meg rendes közgyűlését *Domahidy Elemér* főispán elnöklésével. A közgyűlés ez alkalommal igen látogatott volt, ami annak tulajdonítható, hogy a tárgysorozatban igen fontos ügyek voltak felvéve. Ugymint a nagykölcson elszámolása, az egyetem helyének kijelölése, a Hortobágy hasznosítása, az új közkórház építése, a Magyar Vasuti Forgalmi kérelme kocsitároló területére szükséges föld terület átengedése iránt, ezenkívül egy egész sereg telekmegszerzés, vasuti költséghez járulás, valamint a város szabályozási tervének felfüggesztése, végül a napidíjas irnokok kérelme nyugdíjjogosultságuk megadása iránt.

Kevéssel három óra után nyitotta meg a közgyűlést *Domahidy Elemér* főispán a következő beszéddel:

Mélyen tisztelt közgyűlés! Üdvözlöm a megjelent bizottsági tag urakat. Amikor ezt teszem, rá kell mutatnom arra a felette különös fontosságú körülményre, hogy ez a közgyűlés van hivatva oly nagy horderejű kérdésekben dönteni, melyek az eddig tárgyaltak közül jóval kiemelkednek. Életbevágó, fontos kérdések vannak napirenden, szükséges, hogy azokat tárgyalogossággal, nyugodtan, higadtsággal és egymás véleménye iránt tisztelettel tárgyalja, hogy azok megfelelően s a közgyűlés méltóságához illő komoly tanácskozás után oldassanak meg. Tudomására hozom a közgyűlésnek, hogy a törvényes határidőn belül *Degenfeld József* gróf és társai részéről a gör. kath. püspökségnek *Hajdudorog* székhellyel való felállítása érdekében beadott indítvány érkezett be; másodsorban pedig, hogy *Komlóssy Imre* dr. törvényhatósági bizottsági tag a polgármesterhez és a tanácshoz intézett interpellációt adott be, amelyben a legutóbbi időben a sajtóban a tanácsot ért gyanúsítások és vádak ellen tett eljárás tárgyában tesz kérdést. Indítványozom, hogy az eddigi gyakorlat szerint ezeket a polgármesteri jelentés után vegye a közgyűlés tárgyalás alá. Ujból üdvözlöm a közgyűlés igen tisztelt tagjait és a közgyűlést megnyitom.

Ezután megkezdődött az ügyek tárgyalása az alábbiak szerint:

1. **Polgármesteri jelentés** 1912. évi január és február hónapról.

A polgármesteri jelentésben, melyet a közgyűlés tudomásul vett, meg volt említve, hogy a tanács sajtópört indított az öt ért támadások miatt. Márk Endre udvari tanácsos, biz. tag nem tartja elegendőnek a sajtópör megindítását, hanem azt indítványozza, hogy a város kérje fel a belügyminisztert arra, hogy küldjön ki szakértő bizottságot a város ügyeinek megvizsgálására. *Kovács József* polgármester válaszában

szívesen hozzájárul a tanács nevében az indítványhoz annyival inkább, mivel azt tartja, hogy a Tanács minden irányban lelkiismeretesen teljesíti és teljesítette kötelességét.

2. **Belügyminiszteri leirat** *Vargha Károly* árvaszéki ülnök részére a 292/14,186—911. bkgy. sz. határozattal megállapított működési pótlék tárgyában.

A közgyűlés a belügyminiszter leiratával szemben előbb hozott határozatát fentartja.

3. **Belügyminiszteri leirat** a téglagyár önálló kezelésbe vétele ügyében.

A közgyűlés a miniszter leiratát, mely némi módosítást kíván, tudomásul veszi, a szabályrendeletet kihirdeti és május 1-én életbelépteti.

4. **Belügyminiszteri leirat** a hordójelző hivatal szervezésére vonatkozólag alkotott szabályrendelet jóváhagyásáról.

A közgyűlés a miniszter által némi módosítással jóváhagyott szabályrendeletet tudomásul vette és azt kihirdetni rendeli azzal, hogy az május 1-én életbeléptessék.

5. **Belügyminiszteri leirat** a homokhordási szabályrendelet jóváhagyása tárgyában.

Miután a miniszter a szabályrendeletet némi módosítással jóváhagyta, a közgyűlés a szabályrendeletet kihirdeti és azonnal életbelépteti.

6. **Belügyminiszteri leirat** a létesítendő egyetem részére terület kijelölése ügyében kelt határozat jóváhagyása tárgyában s ezzel kapcsolatban tanácsi előterjesztés a névszerinti szavazás elrendelése iránt.

A közgyűlés a tanács javaslatát elfogadja és utasítja a tanácsot, hogy a szükséges területet mutassa be a közgyűlésnek névszerinti szavazásra.

7. **Belügyminiszteri leirat** a *Kontsek-féle* telep megvétele tárgyában kelt közgyűlési határozatra.

A közgyűlés a miniszter leiratát tudomásul veszi és a *Kontsek*-telep megvétele elejti.

8. **Vallás- és közoktatásügyi miniszteri leirat** a 100.000 koronás egyetemi alapítvány alapító-levele tárgyában.

A közgyűlés a tanács javaslatát tudomásul veszi.

9. **Pénzügyminiszteri leirat** az új földadó sorozati munkálatok pontos elkészítésének támogatása iránt.

A közgyűlés a leiratot tudomásul veszi és azt a polgármesternek további intézkedésre kiejti.

10. **Honvédelmi miniszteri leirat** a lóavató bizottságok megalakítása iránt.

A közgyűlés a lóavató bizottságot megalakította.

11. **Földművelésügyi miniszteri leirat** a Hortobágy hasznosítása tárgyában s ezzel kapcsolatban tanácsi előterjesztés az állammal a 3000 hold öntözésére a szerződés megkötése és a Hortobágy többi részének hasznosítása tárgyában.

A közgyűlés hosszas vita után, melyben Fejér Ferenc dr., Bakonyi Samu dr., Révi Nándor dr., Szávay Gyula, Jánosi Zoltán, Dicsőfi József, Szentesi János bizottsági tagok vettek részt — elfogadta a tanács javaslatát és kimondotta, hogy a Hortobágyból 12,000 holdat hasznosít, 3000 holdat mesterséges öntözéssel lát el.

A hasznosítás mellett a következő bizottsági tagok szavaztak:

Aczél Géza, Aufricht Vilmos, Balkányi Ede dr., Balkányi Miklós dr., Bárdos Géza, Békés Lajos, Benkő János, Biczó Gyula, Bruckner Ernő dr., Csanak János, Csanak József, Csikos Sándor dr., Csóka Sámuel, Csurka István, Dávidházy Kálmán, Debreczeni Jenő, Debreczeni Lajos, Dóczy Emil dr., Eckstein Márk, Erdődi Lajos, Falk Lajos, Ferenczy Gyula dr., Fisch Lajos, Fráter Imre dr., Freund Jenő dr., Fürst Ödön, Gaál Ferenc, Gajzágó Béla dr., Gara Alajos, Gáspár Géza dr., Geréby Pál, Györffy Aladár, Hegedüs István dr., Hegedüs Jenő dr., Hoffmann Sándor, Horváth János, Illésy Gyula, Jánosi Zoltán, Jászi Viktor dr., Jeney Géza, Josa Vince, Kánya Lajos, Kenézy Gyula dr., Kernhoffer József, Kiss Ignác, Kocsár Gábor dr., Komáromy Antal, Komlóssy Dezső, Koncz Ákos, Kondor Kálmán, Koszorus Kálmán, Kovács Aladár, Kovács József polgármester, Kovács József dr., Kovács Kálmán, Körner Adolf, Löfkovics Arthur, Löfkovics Márton dr., Lukács Béla dr., Lusztig Károly, Magoss György dr., Mandel Zsigmond, Márk Endre, Mayer Jenő, Medgyaszay Miklós, Hedgyessy Lajos, Megyery Pál dr., Moskovits Miksa dr., Muraközy László, Nagy Jakab, Sz. Nagy Kálmán dr., Sz. Nagy Lajos, Nagy Sándor, Pálffy Gábor, Patay József, Petzkó Ernő dr., Poroszlai László, Publig Ernő, Radákovich Géza, Riesz Henrik, Roncsik Lajos, Rostás István, ifj. Schvarecz Vilmos, Sinka Sándor, Somossy László, Szabó Elek, Szabó István, Szabó Kálmán, Szikszói-Szabó László dr., Szántó Győző, Szántó Sámuel, Szávay Gyula, Szent-Királyi Tivadar, Szép József, Szilágyi Imre, Szilcz Ferenc, Szöllős Dezső dr., Tafler Ignác, Tatay Ferenc, Tóth István, Tóth Emil dr., K. Tóth Mihály dr., Tüdös Kálmán dr., Varga Emil dr., Varga Károly, Varga Elemér dr., Vadon Sándor, Vásáry István dr., Zádor Lajos, Zelinger Ede, Zöld József,

A hasznosítás ellen szavaztak:

Bacsó Dezső dr., Bakóczy Gábor, Bakonyi Samu dr., Balogh István, Balogh István, Bilkei Kövesdi Imre, Burger Péter dr., Cziffer Nándor, Deutsch Sámuel, Dicsőfi József, Fejér Ferenc dr., Grósz Nagy Ferenc, Haendel Vilmos dr., Harangi Sándor, Herczeg János, ifj. Horváth János, Hutflész Kázmér, Jóna János, ifj. Jóna János, Kecskés István, Kelemen Gábor, Kenyeres Károly, Kertész Imre, ifj. Kertész István, Kertész János, Kertész László, Kertész Mihály, Kiss Gyula dr., Komlóssy Imre, Kovács János, Kovács Lajos, Medgyessy Ferenc, Ménes Mihály, Mike Ferenc, Móricz Ferenc, Nagy Albert, Nagy Pál, Pethő István, Polgári Bálint, Révi Nándor dr., Rickl Antal, Rickl Géza, Szabó Mihály dr., Szathmáry Ferenc, Szentesi János, Szikszay Lajos, Szilágyi Bálint, Szűcs István, Török Bálint, Tüdös János dr., Ujlaki Hugó dr., Ungvári József, Varjasi Imre, Váray János.

A határozat kimondását viharos éljenzéssel, percekig tartó tapsal fogadta az óriási többség. Ekkor már este hét óra volt és így a főispán az ülés folytatását péntek délutánra tűzte ki.

A pénteki folytatólagos közgyűlésben a következő tárgyak intézettek el:

12. **A törvényhatósági bizottsági közgyűlés** által a miniszteriumban a szerv. szabályrendelet és egyéb fontos ügyek elintézésének megszüretésére felkért küldöttség jelentése.

A közgyűlés tudomásul vette a kiküldött bizottság jelentését.

13. **Tanácsi előterjesztés** a házipénztár terhére felvett 17 millió és egy millió koronás kölcsönök elszámolása ügyében.

A közgyűlés az elszámolást tudomásul vette.

14. **Tanácsi előterjesztés** az Andaházy—Szilágyi intézet sestakerti telke csatornázása ügyében.

A közgyűlés kimondta, hogy nevezett intézet házának csatornáját 6000 kor. árban elkészítteti, ezen összeget a házipénztárból előlegezi és ezen összeget az intézet csatornadíjjal amortizálja.

15. **Közigazgatási bizottság** 1911. év második feléről szóló féléves jelentésének bemutatása.

A közgyűlés a jelentést tudomásul veszi.

16. **Tanácsi előterjesztés** a szováti községi pótdadó fedezetére 1921 korona 18 fillér póthitel engedélyezése iránt.

A közgyűlés a tételt megszavazta.

17. **Tanácsi előterjesztés** a Kertváros csatornázása ügyében.

A közgyűlés a csatornázást elrendeli, úgy azonban, hogy a tulajdonosok a csatornadíjakban fizetik az előállítás költségeit.

18. **Névszerinti szavazás** (harmadizben) a Gombos András tulajdonát képező Csapó-u. 91. sz. házastelek megvétele felett.

A közgyűlés 59 szavazattal nevezett házastelket megvenni határozta.

19. **Ugyanaz** (harmadizben) a Csonka József és neje tulajdonát képező Vendég-utca 73. számú házastelek megvétele felett.

A közgyűlés 43 szavazattal 2 ellenében a házastelket megvenni határozta.

20. **Ugyanaz** (másodizben) a dr. Vargha Kálmán és társai tulajdonát képező Széchenyi-u. 15. sz. házasteleknek vétel, esetleg kisajátítás útján leendő megszerzése felett.

Miután a bizottsági tagok nem voltak a törvényben megkivánt számban a közgyűlésen, az ügy a legközelebb tartandó közgyűlés napirendjére tűzetett ki.

21. **Ugyanaz** (másodizben) a Geréby Pál és társa által létesítendő Kertvárossal szomszédos városi tulajdont képező telekből 315 □-öl területnek a városnak cserébe adandó 319 □-öl területtel kicserélése felett.

Ugyanezen okból a jövő közgyűlésre tűzetett ki.

22. **Ugyanaz** (első izben) a Tatár Sándorné tulajdonát képező Boldogfalva-utca 16. sz. házastelek megvétele felett.

A jövő közgyűlésre tűzetett ki.

23. **Ugyanaz** (első izben) Gozovics István tulajdonát képező Csokonai-utca 21. sz. házastelek megvétele felett.

A jövő közgyűlésre tűzetett ki.

24. **Ugyanaz** (első izben) a Parti Ferencné és társai tulajdonát képező Nyil-utca 106. sz. házastelek megvétele felett.

A jövő közgyűlésre tűzetett ki.

25. **Ugyanaz** (első izben) az Ekli József és neje tulajdonát képező Péterfia-utca 70. sz. házastelek megszerzése felett.

A jövő közgyűlésen lesz tárgyalva.

26. **Tanácsi előterjesztés** a szegényügyi bizottságban elhalálozás folytán megüresedett tagsági helyek választás útján betöltése iránt.

A közgyűlés a bizottságba Moskovitz Miksa, Tatay Ferenc és Kánya Lajos biz. tagokat választotta.

27. **Ugyanaz** a Debreczen—nagyvárad h. é. vasut r.-t.-nak a Nagyléta-szekelyhidi vasutvonal kiépítéséhez a már megszavazott 150,000 korona törzsrészcény hozzájáruláson felül még 50,000 korona hozzájárulás megszavazása iránti kérelme tárgyában.

A közgyűlés az 50,000 korona hozzájárulást nem szavazta meg.

28. Ugyanaz a városi szabályozási terv végrehajtásának felfüggesztése s a kerteségek mikénti szabályozása tárgyában.

A közgyűlés a tanács javaslatával szembe a Jánosi Zoltán biz. tag indítványát fogadta el.

29. Ugyanaz a Lovász János és dr. Kölesey Sándor által a Piacz-utca 83—85. sz. telkek között a Vörösmarty-utczára tervbe vett utcanyitást tárgyában tett ajánlatra.

A közgyűlés az utcanyitást megszavazta.

30. Ugyanaz a Miklós-utca 23. sz. Tihanyi József tulajdonát képező telek megszerzése ügyében.

A közgyűlés a telek megvételét elhatározta.

31. Ugyanaz a Schaffer Dávid tulajdonát tevő Hüvelyes-utca 11. sz. házasteleknek vétel, esetleg kisajátítás útján leendő megszerzése felett.

A közgyűlés kimondta a kisajátítási eljárás megindítását.

32. Ugyanaz a Piacz-utca 60. sz. és a Varga-utca 12. sz. telkeken eszkozilendő építkezések ügyében.

A közgyűlés a tanács javaslatát elfogadta.

33. Ugyanaz a dr. Vargha Lajos tulajdonát képező ingatlanból utcanyitást céljaira szükséges terület megvétele tárgyában.

A közgyűlés a vételt megszavazta.

34. Ugyanaz a rendőrségi központi épület létesítése tárgyában.

A közgyűlés az előterjesztést magáévá tette.

35. Ugyanaz az építendő új kórház elhelyezése, vázlati tervek, költségvetés elkészítésére vonatkozó intézkedések megtétele tárgyában.

A közgyűlés elhatározta, hogy az új közkórház céljaira a nagyerdő területéből átenged 35 holdat az egyetem közelében.

36. Ugyanaz a szoboszlói ut melletti földek eladása tárgyában.

A közgyűlés a földek eladását elhatározta.

37. Ugyanaz a városi muzeum 1911. évi jelentésének be-terjesztése tárgyában.

A közgyűlés a jelentést tudomásul vette.

38. Ugyanaz az 1911. évi bérhátralekosok kimutatásának be-terjesztése tárgyában.

A be-terjesztést a közgyűlés tudomásul vette.

39. Ugyanaz annak tudomásul vétele iránt, hogy az 1.815.000 korona függőkölcsönből előlegesen más célokra is teljesítették fizetések.

A közgyűlés a bejelentést tudomásul vette.

40. Magyar Vasuti Forgalmi r.-t. kérvénye kocsitároló és gépjavitó-műhely céljaira 100 kat. hold terület átengedése tárgyában.

A közgyűlés a tanács javaslatával egyezően a Magyar Vasuti és Forgalmi részvénytársaságnak a 100 hold területet évi 10.000 korona bér fejében átenged kocsitároló céljaira.

Ezután az elnöklő főispán a közgyűlést berekesztvén, a még hátralevő ügyek elintézésére szombat délután 3 óráját tűzi ki és a közgyűlést berekeszti.

Magyar királyi földmivvelésügyi Miniszter.

34,300—IV. 3. 1912.

Valamennyi törvényhatóságnak.

Az ország rétjei megfelelő gondozás hiányában nem szolgáltatnak kielégítő termés eredményeket, pedig az állattenyésztés fejlesztése érdekében kívánatos, hogy a rétek termése okszerű mivvelés által jelentékenyen fokoztassék.

Szól ez leginkább a száraz, rossz termésű rétekre, melyek hozama feltörés, egy éven át kapás növényvel való beültetés, ezután trágyázás és megfelelő fűmaggal való bevetés által igen jelentékenyen emelhető.

Felhivom a törvényhatóságot, közölje az érdekelt gazdaközönsséggel, hogy amennyiben rétjeik javításával vagy karbáhozatalával foglalkozni kívánnak és szaktanácsért hozzám fordulnak, hajlandó vagyok a szükséges szakközvegeket kiküldeni, kik megfelelő tanáccsal és munkatervvel szolgálnak.

A munkaterv elkészítését és a helyszini kiszállás költségeit tárcám terhére elvállalom.

Budapest, 1912 március 5.

Gr. Serényi.

Debreczen sz. kir. város a görög katolikus magyar püspökségért.

Huszonnyolc törvényhatósági bizottsági tag a következő indítványt terjesztette a március 28-ikán tartott közgyűlés elé:

Tekintetes Törvényhatósági Bizottság!

A hozzánk legközelebb álló törvényhatóság Hajdu vármegye közönssége f. évi március hó 14-én tartott közgyűlésében nemcsak jóváhagyta Hajdudorog nagyközségnek a tervezett görög katolikus magyar püspökség javára hozott határozatát, hanem feliratilag azt is kéri a magyar királyi kormánytól, hogy a görög katolikus magyar püspökséget az arra legilletékesebb helyen Hajdudorogon állítsa fel.

Tekintetes Törvényhatósági Bizottság!

Felesleges bővebben indokolnunk, hogy ezen új püspökség ügye nem tisztán felekezeti ügy. Sajnos, hogy helyzetünk olyan, hogy igen nagy fontosságú magyar nemzeti érdekek kapcsolódnak e derék hajduváros által évtizedekkel ezelőtt kezdett s törhetetlen kitartással folytatott küzdelemhez. Az új püspökség 200.000 magyar ajku görög katolikus honfitársunknak a magyarság számára megtartását lesz hivatva biztosítani, elsősorban is azokban a városokban és falvakban, amelyek egyházkormányzat tekintetében oláh püspökök fenhatósága alá tartoznak most.

Mikor azt látjuk, hogy a román klérus, a román világi elemekkel karöltve nem riad vissza attól sem, hogy a kormány megkerülésével a katolikus egyház látható fejét a görög katolikus magyar püspökség ügyében már egyszer elfoglalt s a magyar állameszmének kedvező álláspontját eltéríteni megkísérelje: a hazafias magyar társadalomnak, az egész magyar közvéleménynek mindenek felett való kötelessége, hogy ezen ellenséges indulatu törekvés ellen tiltakozó szavát fölemelje s hangosan követelje, sürgesse, hogy édes anyanyelvünket gör. kat. honfitársaink oltáránál is megillessen annyi jog, mint e hazában élő bármely nemzetiség nyelvét.

Debreczen város közönsségének, mely hazafias, nemzeti ügynek mindenkor zászlóvivője volt, annyival inkább kötelessége a gör. kat. magyar püspökség eszméjét felkarolni, annak megvalósításáért önként, minden külső befolyás nélkül sikra szállani, mert e városban s e város körül sok ezernyi magát magyarnak valló gör. kat. vallásu polgártársunk él s mert szemünk előtt, a mi házunk küszöbe előtt leplezetlenül folyik gör. kat. véreinknek eloláhsítása.

Tisztelettel indítványozzuk tehát, hogy Debreczen sz. kir. város közönssége a magyar királyi kormánytól feliratilag kérelmezze, sürgesse a gör. kat. szertartásu ma még magyar ajku gyülekezetek számára külön püspökségnek minél előbbi felállítását Hajdudorog székhellyel.

Kelt Debreczenben, 1912. évi március hó.

Gróf Dégenfeld József, Márk Endre, dr. Kovács József, dr. Petzkó Ernő, dr. Ujlaki Hugó, dr. Lukács Béla.

dr. Szöllösi Dezső, dr. Kőrösi Kálmán, dr. Kenézy Gyula, dr. Haendel Vilmos, Poroszlai László, Bacsó Dezső, Nagy Gyula, dr. Dóczy Emil, Jánosi Zoltán, Szántó Győző, Bárdos Géza, P. Nagy Zoltán, Nagy József, Karai Sándor, Roncsik Lajos, Uhlarik Béla, Hoffmann Sándor, dr. Szo-tyori Nagy Kálmán, Dávidházy Kálmán, Sinka Sándor, Muraközy László, Török Péter, dr. Jászi Viktor.

A közgyűlés az indítványt egész terjedelmében elfogadta.

Titkári jelentés „a fiatalok debreczeni felügyelő hatósága” 1911. második évi működéséről.

Elnökségünk szükségesnek, az ügy érdekében álló dolognak látta, hogy ezen mi központi felügyelő-hatóságunk képviselésében ne csak az elnök vagy a helyettes elnök szálljon ki nevezett helyekre az eskükivétel céljából, hanem szálljon ki oda a hatósági titkár is, s miután erre az Igazságügyi magas kormánytól a szükséges engedélyt megnyertük: elnök urunk Ő Meltóságá akadályozva levén a kiutazásban, Kazinczy Gábor hely. elnök urral 1911. évi október hó 27—29. napjain Máramarosszigeten, november hó 3—5. napjain Nagykárolyban és Zilahon, december hó 16-án pedig, miután októberben itt bár kiszállottunk, de nem végezhetjük el feladatunkat, Szatmárnémetiben megjelentünk s a fentemlített uraktól és urnőktől kivettük az esküt, de egyszersmind felhasználtuk az alkalmat arra is, hogy megismertetvén a fiatalok felügyelő hatósága intézményének feladatát és teendőit, agitáljunk a patronázs-munka társadalmi és nemzeti nagy jelentősége érdekében. E célból gondunk volt arra, hogy főként az illető helyi lapok útján meghívjuk és meghívassuk az illető városok társadalmát is az eskükivételi ünnepélyekre, s ezeken a helyettes elnök ur beszédekét vagy felolvasásokat tartott a felügyelő hatóság intézményéről, a titkár pedig hosszabb felolvasást a patronázs-munka külföldi s hazai állásáról, munkáiról, lélekmentő nagy jelentőségéről. És örömmel jelenthetem, hogy a társadalomból is mindenütt igen sokan megjelentek az eskükivételi ünnepélyvel egybekötött felolvasásainkra, s így propagáló munkánk bizonyosan nem ment kárba, mert gondolatokat ébresztettünk, s mint később látni fogjuk, e gondolatok, legjobb reménységünk szerint, eredményes tettekben is meg fognak valósulni.

Felügyelő hatóságunk elnöksége, hogy mind mélyebbre tudjon munkájával hatolni s a patronázs-tevékenység egyöntetű szervezkedését kir. it. táblánk területén belől mind nagyobb erővel és hatással biztosítsa, a hozzá tartozó kir. törvényszékek elnökeihez, a járásbiróságok vezetőihez, egyes városok polgármestereihez s legutóbb négy vármegyénk alispánjaihoz átiratokat intézett, melyekben, mint mondtuk, a szervezkedés munkájában való segédkezésre kérte föl az illetőket. Erről a munkáról a következőkben jelentek:

a) leveleket irtunk tehát saját területünkön valamennyi kir. törvényszék elnökének s a vezető járásbiráknak, hogy a fiatalok ügyeinek sikeres ellátása céljából szükségesnek mutatkozván, hogy a próbára bocsátásról a fiatalok gyámhatósága is tudomással bírjon abból a célból, mely szerint a próbaidő alatt a fiatalok felett a maga gondoskodó befolyását gyakorolhassa és a kirendelt pártfogó munkáját a fiatalok jövője érdekében támogassa; addig is, míg e tárgyban a hatóság az Igazságügyminiszter ur intézkedését kieszközölhetné: a tör-

vényszéki elnökök s a vezető járásbirák saját hatáskörükben intézkedjenek, hogy az illetékes árvaszék minden próbára bocsátásról egy kiadványon értesítsék. E leve- lünket egy külön átirat kapcsán megküldtük valamennyi árvaszék elnökének, kérvén őket, hogy a fiatalok birái által küldendő értesítéseket vegyék szives tudomásul s támogassák a próbára bocsátott fiatalokat és a részükre kirendelt pártfogók munkáját. Már néhány helyről érte- sítést is kaptunk felhívásunkra, hogy ennek értelmében fognak eljárni;

b) leveleket intéztünk ama négy helyre, vezető emberekhez, hol vidékünkön, mint fentebb jelentettem, már vannak felügyelő-hatósági tagok, kiket föl is esket- tünk, hogy a tagok behíván magok közé a 27,400. sz. I. M. 4. §-ában megjelölt tisztviselőket is, szervezkedje- nek s válasszanak magok köréből egy elnököt, egy he- lyettes elnököt és egy jegyzőt és szedjék össze saját társadalmunknak legjobb elemeit egy-egy patronázs-egye- sületnek létesítésére. E levelekkel egyidejűleg s ezekre hivatkozva, leve- lünk ment minden egyes vidéki hatósági taghoz is, kérvén őt nemcsak a hatósági szervezkedés munkájában, de a patronázs-egyesület megalakításában való hathatós részvételre is. Erre is kaptunk már egy helyről választ, és pedig kedvezőt s megvagyunk győ- ződve, hogy felhívásunk mindenütt kedvező eredmén- nyel fog járni;

c) csak közelebb leveleket intéztünk végre a hatás- körünkbe tartozó négy vármegye alispánjához, közöl- jék velünk megyéik területén azon nagyobb helysé- geket, főként járásbirósági és főszolgabírói székhelyeket, honnan felügyelő hatósági tagok volnának kinevezet- hetők, s tudassák velünk, hogy hol volna megfelelő számu intelligencia egy-egy patronázs-egyesület alaki- tására.

Reméljük, hogy e szervező munkára való felhívá- saink eredménye gyanánt egy év múlva már azt jelent- hetjük, hogy táblánk területén egy sereg új munkás csoportosult körénk a gyermekvédelem nagy feladatának végzésére.

Indítványok.

1.

Ennek a századnak, mely magas műveltségi szín- vonallal dicsekszik és amelynek óriási nekilendüléssel hangoztatott feladata a társadalom szociális problémái- nak megoldása, valóságos szegényfoltja a leánykereske- dem. Se férfi, se nő ne mondja azt, hogy ebben neki része nincsen. Még mindig messze vagyunk attól, hogy a férfi ne tekintse élvezeti tárgynak a nőt, akinek elbuk- tatása jobb érzelmeit rezszebe se hozza; hogy viszont a nő ne alacsonyítsa le magát hiúsága, tetszeni vágyása, vagy élvezethajszolása révén árutárggyá. Még mindig ott tartunk, hogy a női erkölcsöt védő férfi mosolyra fakasztó jelenség, mert a mosolygó férfiak titkon, befelé nevető bajtársai a nők. A közérdek azonban azt paran- csolja, hogy a leánykereskedés ellen minden irányban felvegyük a harcot, mert ez az erkölcs, a közegészség, a hasznos munka, az egészséges generáció kérdése. A nő, mint árucikk, csak akkor kereslet tárgya kíváltképpen, ha még fiatal, mert így lehet belőle több és biztosabb jöve- delmet kicsikarni. De világos az is, hogy ezek a tönkre- ment fiatal szervezetek a legnagyobb megrontói később a többi mindkét nembeli fiatalságnak.

A fiatalok felügyelő hatósága tehát ezen a terü- leten neki kijelölt szerepet kell hogy találjon. Feladata körét

ki kell szélesíteni. De nem csak szavakkal és határozatok hozatalával, hanem tettekkel is. A leánykereskedelem sokszor az utcán, a közvetítő helyeken, a szegény emberek hajlékában, vasutaknál bonyolódik le. Nem is kell valami kiválóan gyakorlott szem hozzá, hogy jártunkban-keltünkben a jelenségekre reá akadjunk. A csábítás a legkedvesebb, legudvariasabb arcot ölti magára, azonban az áruként kiszemelt egyén tapasztalatlansága és hiszékenység, habozó magatartása azonnal szembetűnik.

A leánykereskedelem meggátolására alakult magyar egyesület munkáját a fiatalok felügyelő hatóságának tagjai támogatni kötelesek. A patronázs-tevékenységnek egyik nagyon fontos oldala ez, mellyel a készülő, esetleg még csirájában levő bünt akadályozhatjuk meg. A fiatalok romlását minden oldalról, ha lehetséges, meg kell előzünk. Modern, művelt férfiakhoz és nőkhez illő munka ez, melynél sem az álszemérem, sem a kényelemszeretet nem játszhat szerepet akkor, ha egyszer valamely nagy cél szolgálatába szegődünk.

Indítványozom azt, hogy a felügyelő hatóság minden egyes tagja értesítsék ez újabb tevékenységi körrel azzal a kérelemmel, hogy ez üzelmeket ott, ahol megfordul, kísérelje figyelemmel és a jelenségekről azonnal értesítse a hatóságokat. Indítványozom egyúttal, hogy a „Leánykereskedelem elleni egyesület” igazgatósága erről értesítsék, egyúttal jelöltesse meg azok a tagok is, akik ez egyesület támogatására késznek nyilatkoznak.

2.

A prostitúció romboló hatásának lehető mérséklése, — mert megakadályozása úgy sem lehetséges, — több felügyelő hatóságnál vita tárgya volt a múlt esztendőben is. Különböző határozatokat hoztak. Egyik ezt, másik azt tartja célravezetőnek. Sőt olyik veszélyesnek tartja azt, amit a másik üdvösnek vél. Ez csak azt bizonyítja, hogy ennél a kérdésnél sem a tudomány, sem a szociológia nem tudja megtalálni a helyes ösvényt. E világszerte pusztító betegség gyökeresen alig orvosolható. Talán a nők egyenjogúsításra való törekvése kecséget némi sikerrel, mert az önállóság érzete fejleszti az akaratképességet, és az, aki az elhatározás szabadságát megszokta és nem tekinti magát játékbábnak, felcícomázásra szánt objektumnak, az a maga ügyeivel, a maga érdekeivel, testi jóvoltával és vágyaival is jobban fog tudni önállóan rendelkezni. A tenni hivatott mai férfitől ne várjunk lényegesebb eredményt, mert a felfogás megváltozása máról holnapra nem történhet meg. Még nem jött a nő saját emberi becsének tudatára. Még nagyon igényli a férfiak gyámkodását, várja a bókot; még mindig sokat ad a szépítőszerekre, a feltűnő divatra. Még mindig nem talál barátságos meleget otthonában, férfi úgy, mint nő. Még mindig nem emelték oltárra a munkát. Hogy odaemeljék, arra kellene nevelni az iskolának; nem a betűre, hanem a jellemre, az önállóságra, minden munka szeretetére és megbecsülésére. Ha így volna, akkor nem lenne urrá akaratumkon a nemi inger, nem homályosítaná el a könnyű vágy a kötelesség tudását, nem dobnák olyan könnyen oda magukat a nők a csak látszólag könnyű, feslett életnek, melynek ma még annyira elijesztő példái sem tartanak vissza tőle senkit.

Ha a közre ártalmas csavargás és munkanélküli élet és a feslettség miatt a törvény majdan dologházakba fogja kényszeríteni az embereket, ahol a munkára tanító mester a szeretetteljes bánásmód lesz, talán remélhetjük a prostitúció kiáltó kőnövéseinek a letöredezését. Ha a

társadalom egyeteme fog annak tudatára jutni, hogy a prostitúció elleni védekezés minden embernek életérdeke, lehet majd pusztító hatásának csökkenéséről véleményt táplálni.

De bármiként álljon a dolog, ha egyszer az állam a fiatalok dolgát országos érdekűvé avatta, minden rendelkezésre álló eszközt meg kell ragadnia e ragályozó betegség lehető szűk körre szorítására. Az ország rendőrségének nyílik itt nagy feladata. Kimélet nélkül a legnagyobb szigorral üldözendő a titkos kéjelgés, mert minden embernek nyitva a pálya a tisztességes munkára, és aki nem akar dolgozni, hanem testét bocsátja mások megnyomorítására áruba, azzal szemben a személyes szabadság nagy elve kell, hogy megsemmisüljön. Az emberek üldözése ezen a téren a legnagyobb közérdek. E megelőző intézkedés alkalmas lehet ama köztudat kialakulására, hogy az egyén a társadalom egészével szemben nem úgy áll, mint akinek szabadságában áll bármiként cselekedni, hanem úgy áll, mint aki köteles dolgozni. Mindenki kötelezve van a munkára! Aki nem dolgozik és ártalmára van a köznek, az közérdekből munkára kényszerítendő, annak ártalmas semmittevése megakadályozandó. Az állam a ragályos betegség kötelező kórházi ápolását elrendelheti, elrendelheti tehát a ragályozó betegséget terjesztő feslett élet kiméletlen irtását is, és pedig a társadalom minden osztályában. Ez lesz az igazi női becsület tisztelete, melyhez még a büntető törvény sem enged hozzányulni pusztá gavallériából. Sajnos, ez a törvényes védelem hatástalan maradt. Még csak a lovagias gondolkodást sem fejlesztette az emberekben. Ellenben gyakori buvóhelyül kínálkozik feslett nők tisztogatására.

A rendőrség munkájának megkönnyítése az egyes embernek is feladata. De maga az állam is javíthat ezzel karöltve a helyzeten, ha országos rendelettel egyöntetűen szabályozza a prostitúció kérdését, ha egy csapásra megszünteti a városok szerteágazó gyakorlatát. Az ügy országos érdekű lévén, országos rendelettel szabályozandó. És tekintettel a fiatalok ügyére, a korhatár egységesen a 20-ik életév betöltésében állapítandó meg. Itt nem csemegekereskedésről, hanem egyetemes emberi érdekről és egészségről van szó.

Indítványozom tehát, hogy ebben az irányban az Igazságügy- és Belügyminiszteriumokhoz felterjesztés tétessék és hasonlóra az összes felügyelő hatóságok felhívassanak.

11,886/1912.

Debreczen sz. kir. város Tekintetes közigazgatási Bizottságának,

Debreczen.

Hivatkozással folyó évi január hó 5-én 1260/1911. kb. sz. átiratára, értesitem a tekintetes közigazgatási bizottságot, hogy kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur Ömél-tósága — felterjesztésemre — Miklós-utca 44. szám alatt elhelyezett 7. számú postahivatalnak távirddával és nyilvános távbeszélő állomással való felszerelését engedélyezte.

Nagyvárad, 1912 február 23.

Siket s. k.,
m. kir. posta-táv. igazgató.

Mirek.

— **A hortobágyi legeltetés.** Számtalanszor rámutattunk azon károkra, melyek abból származtak, hogy a gazdák állataikat már ápril elején kihajtják a Hortobágyra. Ez idő szerint a hortobágyi legelőn sok a víz, amely alatt azonban szép mező látszik. Ha most a nedves talajra rábocsátják a legelő állatokat, azok betapossák a gyenge füvet és tönkre teszik az egész nyári legelőt. A gazdák önmaguknak tesznek kárt, mikor ezt a korai kihajtást kérelmezik, segítségül híván a szabályrendelet szakaszait. Ezen okvetlenül segíteni kell, ha másképpen nem, a szabályrendelet megváltoztatásával.

— **Kinevezés.** Domahidy Elemér főispán Kölcsey Sándor dr. ügyvédet tb. főügyésszé, dr. Vásáry András, Kiss Károly és Vass Károly közigazgatási gyakornokokat tb. aljegyzökké, Balla Bertalan dr. közigazgatási gyakornokot tb. rendőrfogalmazóvá nevezte ki. Üdvözljük új tisztükben a kinevezetteket, akik munkásságukkal és tehetőségükkel rászolgáltak a kinevezésre.

— **A Debreczeni Műpártoló Egyesület közgyűlése.** A „Debreázeni Műpártoló Egyesület“ 1912. évi rendes közgyűlését a városháza kis tanácstermében április hó 12. naján d. u. 5 órakor fogja megtartani, melyre az egyesület tagjait ez uton hívja meg az elnökség.

— **Tanítók fürdője alakulás előtt.** Nincs az országnak egyetlen helysége, ahol ne lenne ismeretes a tanítók társadalmi fürdője, üdülő és gyermek nyaraló-telepe szervezése érdekében, a természeti kincsekben oly gazdag, bércecs, vadregényes Székelyföld anyavárosából: Székelyudvarhelyről megindított nagyszabású részvénytársasági mozgalom. Miután ezen országos actió célja egy mélyen járó szociális eszme helyes alapon való életre hívása, a köz javára való megteremtése, melynek áldásos kihatását majdan ezren és ezren fogják élvezni: ezen üdvös alapítást az ország tanítósa, papi, jegyzői, tisztviselői kara, ugyszintén a községek és városok, mint testületek, szövetkezetek, társadalmi alakulatok, s a nagy társadalom kebeléből még igen sokan mások is behatóan támogatják az alapítási tervrezen megtett és gyűjtött részvényjegyzések tömeges beküldésével. Igen, mert a tanítósa ez irányu mozgalmával nemcsak a felnőttek számára fog egy, az évnek minden szakában használat alatt álló gyógyfürdőt létesíteni, a székelyudvarhelyi Szejke fürdőn, üdülő és nyaralótelepet a nagybacsoni Uzonka fürdőn, de a tanuló ifjuság számára egy nagyobbszabású gyermeknyaraló-telep — kolonia — felállítását is célba vette a 25 koronás részvények kibocsátásával. A közegészségügy szolgálataiba állítandó hasznos intézmény lesz a tanítók társadalmi fürdője, melynek mielőbbi megalakítása valóban közérdek, s így a szervezőkkel együtt arra kérjük olvasóinkat: támogassák azt, az esetleg még kinn levő alapítási tervrezeneknek részvényjegyzéseikkel ellátott mielőbbi beküldésével, hogy az alakuló ülés összehívható legyen. Tájékozásul, az alapítási tervrezenek még üresen is visszaküldendők Gyerkés Mihály igazgató-tanító címére Székelyudvarhely. A gyermek ifjuság és saját magunk testi erejének fejlesztése, egészségünk építése fontos magán-, de azzal együtt a közérdek is lévén, siessünk mindnyájan ezen nagy jelentőségű országos alapítás támogatására.

— **A mezőgazdasági napszámok.** A földmívelési minisztérium statisztikát készített az 1910-ben fizetett mezőgazdasági napszámokról. Az országos átlagoknak az előző évi adatokkal való összehasonlításából kitűnik, hogy a bérek fokozatosan emelkednek. Így a férfi-

napszám 1901-ben 126 fillér, 1905-ben 149 fillér és 1910-ben 211 fillér volt. A női napszám 90 fillér, 105 fillér és 143 fillér, a gyermeknapszám pedig 58 fillér, 71 fillér és 96 fillér volt. Ugyanez tűnik ki, ha a legutóbbi két évtized átlagait hasonlítjuk össze, bár ezekben természetesen az emelkedés csak mérsékelten mutatkozik. E számok különben csak nagyon is általános következtetésekre adnak alkalmat, mert komoly mérlegelésre csak a vidékenként, megyénként és járasonként fizetett bérek tarthatnak számot. Nevezetesen látszólag azonos munkateljesítmény mellett pl. a férfinapszámok 180 fillértől 600 fillérig terjedő ingadozást mutatnak, aszerint, amint termődusabb, vagy értékesebb terményeket szolgáltató vidékről van szó. A statisztikai összeállításban külön vannak kimutatva az évszakonként, valamint a termelési áganként végzett munkálatok bére, mely ezekhez képest esetről-esetre változik.

— **A világ legnagyobb gőzekéje.** Californiában, a San-Bernardino kerületben dolgozik a világ eddig legnagyobb szántógépje. A nagy gépszörnyeteg 18 láb magas, súlya 16.000 kilogramm és egy 9 eketesttel bíró balance ekét hoz működésbe, amellyel óránként négy és fél acret szánt föl, vagyis napi 12 órai munkaidő alatt 54 acret (1 acre = 1120 □-öl), naponta e munkaképességgel csak 4000 klgm. szemet fogyasztva el. Az óriási gépnek egy ikertestvére most készül s ez a kanadai Manitoba állam síkságain fog dolgozni.

„Ős Debreczen.“

Elbeszélések Debreczen multjából.

Irtta: **Koncz Ákos.**

A fővárosi és vidéki sajtó a legnagyobb elismeréssel emlékezett meg ezen kötetről, mely Debreczen multját rajzolja meg megfigyelő tollal.

Ára 3 korona.

Tisztviselőknek, tanároknak, tanítóknak, nyilvános könyvtáraknak, egyesületeknek és tanulóknak 2 kor. o o

Kapható a szerzőnél:

Városház, földszint, 7-ik számú ajtó (közlevéltár.)

!! MEGJELENT !!

□ A VÁROSI TANÁCS KIADÁSÁBAN □
**DEBRECZEN SZAB. KIR.
VÁROS ÉRVÉNYBEN LÉVŐ
SZABÁLYRENDELETEI-
NEK GYŰJTEMÉNYE.**

Az 564 oldal terjedelmű vaskos kötet ára
2 KORONA.

Kapható a városi könyvnyomda-vállalat irodájában. **Kossuth-utca, városház-épület.**